

Historikk

Av eks Storrepr Asbjørn Steinar Gelin.

Den 23. januar 1918 er vår loges stiftelsesdag.

100 år har det gått siden Loge nr. 4 De Syv Fjelde så dagens lys.

Odd Fellows tilstedeværelse i Bergen begynte allerede i 1917. Fem brødre fra henholdsvis Loge nr. 1 Norvegia og Loge nr. 2 Eidsvold i Oslo, samt Loge nr. 27 Ansgar i Aalborg, Danmark, arrangerte et møte i Museets lesesal den 23. mai, der 200 herrer var invitert. Foredragsholderen var daværende Overmester i Loge nr. 1 Norvegia og senere Storsire Br. Sam Johnson. Dagen etter ble det opptatt 18 nye brødre i et midlertidig innviet lokale i Domkirkegaten 2. Samtidig ble «Bergens Odd Fellow Forening» stiftet med 23 medlemmer.

Foreningen flyttet mye rundt i begynnelsen, men fikk etter en stund leiet lokale i Håkonsgate 39. Foreningen jobbet energisk for å få på plass en Loge, og ordensarbeidet gikk sakte men sikkert fremover.

I slutten av 1917 mente brødrene at de var klare til å stifte en Loge. I november 1917 ble det nedsatt et utvalg som skulle finne et godt navn til den nye Logen. På møtet den 8. desember ble de følgende navneforslag fremmet:

«Bergenus», «Bergensia», «Ole Bull», «De Syv Fjelde», «Haakon til de Syv Fjelde» og «Breidablikk».

Etter en debatt med påfølgende avstemning vant forslaget «De Syv Fjelde» med 14 stemmer foran «Ole Bull» på annen plass med 9 stemmer. Av en eller annen grunn ba Overmester Br. Sam Johnson i Oslo foreningen om å endre dette navnevalget, men det ble likevel endelig stadfestet og vedtatt på et møte den 7. januar 1918.

Da alt var klart ble Loge nr. 4. De Syv Fjelde etablert den 23.1.1918 i foreningens lokaler i Håkonsgate. Møtet ble ledet av den norske ordens daværende høyeste embetsmann, den danske Storsire Br. Petrus Beyer. Den Deputerte Storsire Br. Sam Johnson for Norge, var også til stede ved denne begivenheten. For øvrig medvirket embetsmenn fra både den dansk/norske Storloge, og fra Logene Norvegia og Eidsvoll i Oslo. Samme dag ble 19 nye recipienter opptatt i Logen, og De Syv Fjelde startet da med til sammen 53 brødre. Allerede dagen etterpå ble flere av disse brødrene forfremmet til 1. 2. og

3. Grad. Det ble bestemt at møtedagen skulle være onsdag, med fremmøte kl. 20:00.

De aller første valgte Embedsmenn i vår Loge var:

- Overmester Br. Ansgar Hegrenes
- Undermester Br. Magnus Aarø
- Sekretær Br. Ludvig Høvig
- Kasserer Br. Kristian Rosenberg
- Skattmester Br. Olav M. Foss

Som Ceremonimester ble utnevnt Br. Karl Johannesen

I de første årene steg medlemstallet hurtig. I 1923 hadde Logen vokst til 83 brødre. Mye godt ytre arbeid ble gjort for å innsamle midler til sosiale formål. Tilstelninger, utlodninger og årlige kirkekonsserter i Korskirken hver morsdag ble arrangert, og dette bidro til å forsyne konfirmanter med klær, - og gaver ble gitt til nødstilte barn og familier. Den 10. september 1919 ble det avholdt et møte for brødrenes koner, og dette resulterte i dannelsen av en syforening som produserte barneklær som ble utdelt til de fattige hver jul. Senere fremskaffet denne foreningen også gevinster til utlodning til inntekt for det sosiale arbeid. I perioden fra Logens grunnleggelse i 1918 og i de 20 årene frem til begynnelsen av 1938 kledde vår Loge opp ca. 2 000 trengende barn.

Logen la i starten mye energi ned i å finne egnede lokaler. Brødrene fikk oppsigelse fra Håkongsgate 39. allerede et halvt år etter stiftelsen. Dette endte med at en gruppe brødre stiftet et aksjeselskap og gikk til innkjøp av Neumannsgate 11. Prisen var kr. 96 000. Selskapet leide ut 4. etasje til De Syv Fjelde, og her ble det innredet Logesal, forværelse og spisesal. Innvielsen ble foretatt av Deputert Storsire Br. Sam Johnson den 1. desember 1918.

At brødrene var glade for å ha sitt første selveide hus er åpenbart. Det foreligger en protokoll fra dagen før innvielsen som forteller om at det da, den 31. november ble avholdt en festlig sammenkomst i huset for å feire nyervervelsen. Det ser ut til at brødrene kunne kunsten å hygge seg. Ifølge protokollen ble ikke festen avsluttet før klokken 5 neste morgen...

Logelokalene var i utgangspunktet ikke særlig velegnet. Det klages over at taket var for lavt og rommene for små. Det ble i denne sammenhengen nedlagt en enorm dugnadsinnsats fra brødrenes side for å renovere stedet og gjøre det

anvendelig til Logebruk. I 1924 hadde Logen vokst såpass at det ble nødvendig å leie også 3. etasje i huset. Her ble det innredet spisesal og selskapsrom, og 4. etasje ble etter dette kun brukt som Logelokale.

Med tanke på videre vekst leide Logen seg i 1927 inn i Olav Kyrresgate 7. som på den tiden var under bygging. Neumannsgate ble solgt med betydelig økonomisk tap for brødrene. Den 8. oktober ble de nye lokalene innviet av Storsekretær Br. T.A. Taraldsen, på vegne av Storsire Br. Sam Johnson som ikke kunne delta på grunn av sykdom.

Tidene var økonomisk vanskelige og ustabile for brødrene gjennom hele mellomkrigstiden, men Logen fortsatte ufortrødent et solid indre og ytre arbeid inntil Logens møte nr. 859, som ble avholdt den 3. april 1940. Her diskuterte man en familieaften som skulle avholdes den 10. april, og Overmester Br. Breder Gundersen ba brødrene møte tallrikt opp, men dette møtet ble det dessverre aldri noe av.

Den 9. april var Norge plutselig okkupert av Tyskland. Embedskollegiet samlet seg til møte den 6. mai, og iverksatte der en del tiltak som man forsto ville bli nødvendig under det nye regimet. Det var blant annet enighet om å undersøke om noen av enkene trengte understøttelse, og å kontakte Sparebanken for å få frigjort Logens økonomiske midler. Formålet var å bruke disse pengene til å hjelpe vanskeligstilte brødre, enker og andre som hadde behov for det.

På kollegiemøtet den 25. juli kunne Overmester Br. Breder Gundersen opplyse om at Logens inventar var fjernet, og gjemt unna på forskjellige steder. Dette innbefattet blant annet gjenstander som piano, orgel, tepper, blyinnfattede ruter og bilder. Til og med kjøkkenutstyr og spisebestikk og tallerkener ble pakket ned i flere kasser om nettene, og fraktet til betryggende steder. Logen møttes på søndag den 8. og søndag den 22. september. Logens situasjon ble her drøftet, og alle Embetskollegiets forholdsregler ble godkjent. I tillegg fikk Overmester og Embedskollegiet fullmakt til å disponere Logens midler når dette var nødvendig.

Høsten 1940 ble Logen tvangsoppløst. Det ble også fremmet krav om at alle regnskap, protokoller, arkiv, regalier og annet utstyr skulle overleveres til Gestapo. Overmester Br. Breder Gundersen fikk besøk i sitt hjem av tre utrykningsbiler fra Gestapo. Vakter ble plassert ved alle utganger, og Overmester ble strengt forhørt om Logen og Ordenens virksomhet og formål. Da arkivene skulle overleveres neste morgen, ble den første og siste

forhandlingsprotokollen med stor risiko for liv og helse, gjemt i en sekk med papiravfall, da man mente at disse to ville være de viktigste når Logen i fremtiden kunne gjenoppta sin virksomhet. Heldigvis kom alle protokoller til rette igjen etter frigjøringen. Det lille som var å finne av utstyr og regalier i Logen ble fraktet til Gestapohuset i Veiten 3. der det ble lagret frem til okkupasjonen opphørte.

Natten før ble også ett eksemplar av hvert Storlogeskjema, og ett eksemplar av arbeids- og gradsritualet fjernet fra arkivet. Dette ble ført til en bror og murt inne i en kjeller som ble reparert. Der lå det helt til frigjøringen.

Gestapo krevde også at alle effekter måtte selges. De ble da «solgt» Pro Forma og overtatt av bror og auksjonarius Thorvald Mohn jr. som fraktet dem til et lager på Bryggen, der de lå gjennom krigen. Logen fikk imidlertid beholde sin kapital, og den ble fordelt på brødrene med kr. 250 til hver.

Selv om Overmester måtte innestå med sitt liv for at Logen ble helt utslettet, ble arbeidet holdt gående under jorden. Brødrene holdt møter i hverandres hjem, og enker og trengende ble ivaretatt på en enestående måte.

Etter fem år kom freden, og allerede den 13. juni 1945 holdt Logen et orienteringsmøte på Engen, der 56 tilstedeværende brødre ble ønsket velkommen tilbake. Det første regulære Logemøtet etter krigen ble holdt i Logens lokaler den 13. oktober 1945. Av de ca. 80 brødre fra oppløsningen i 1940, kom 76 tilbake.

Et skår i gleden var at huset der Logen leiet lokaler etter krigen ble solgt til et forsikringsselskap som hadde bruk for lokalene selv. Logen fikk oppsigelsesvarsel, men fikk leietiden forlenget. I 1948 ble det vedtatt å danne et andelslag «Odd Fellow huset» med formål å skaffe nye lokaler.

Høsten 1952 gikk man til innkjøp av Olav Kyrresgate 49. Arbeidet med å gjøre dette huset egnet til Logebruk var formidabelt, men lokalene kunne endelig innvies den 28. januar 1956.

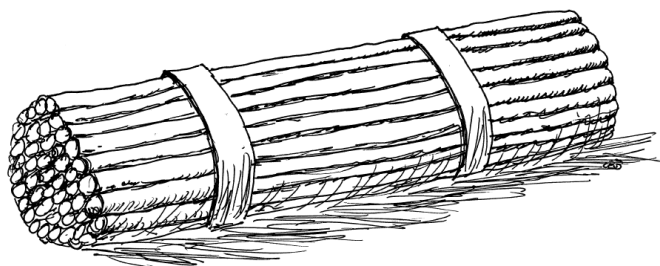
Krigens prøvelser gav folket en større forståelse og sympati for Ordener av vår karakter, og Logen opplevde en imponerende tilstrømning av nye brødre. I tiden fra 1945 til 1952 ble det innviet 148 brødre, og gjennomført 338 forfremmelser. Etter hvert ble Logen for stor, og i 1946 måtte vi avgi 21 brødre til stiftelsen av Loge nr. 21. Fraternitas, og i 1949 gikk 48 brødre med til stiftelsen av Loge nr.

25. Sam Johnson. Likevel var det fremdeles 141 brødre igjen i vår Loge ved utgangen av 1952.

Loge nr. 4. De Syv Fjelde har ved flere anledninger vært den største Odd Fellow loge i landet. På slutten av 1970 tallet besto Logen av 185 innvidde brødre, og det var ofte opptil 90 av dem som deltok på ettermøtene. Med syv dame- og herreloger i byen ble det igjen behov for mer plass.

Nabotomten i Olav Kyrresgate 53. ble innkjøpt med tanke på nybygging av et Odd Fellowhus, men etter en del overveielser ble planene lagt på hyllen, og eiendommene ble solgt. I stedet gikk man til innkjøp av et nybygg i Lille Markevei 18. og lokalene ble innviet den 4. september 1992 og gjorde god nytte for de respektive Logene i mange år.

Etter en periode med stagnasjon og nedgang i antall brødre, har nå utviklingen snudd. Logen har hatt en fin og stabil vekst de siste årene, og vi håper og tror at dette vil fortsette videre inn i fremtiden.

Vennskap – Kjærlighet – Sannhet

- Å utbre vennskapets, kjærlighetens og sannhetens grunnprinsipper blant menneskene.
- Å undervise dem i kjærlighet til Gud og deres neste.
- Å lære dem at ord ikke er nok, men at disse lærdommer må omsettes i handling for at hver enkelt etter evne kan bidra til menneskenes forbedring og fullkommengjørelse er Odd Fellow Ordenens formål.